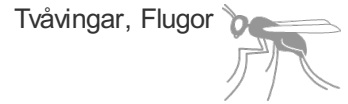

Xylomya czekanovskii

Karelsk barkfluga

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Diptera (tvåvingar), **Familj:** Xylomyidae (lövträdsflugor), **Släkte:** *Xylomya*, **Art:** *Xylomya czekanovskii* - karelsk barkfluga Pleske, 1925 **Synonymer:** *Solva interrupta* Pleske, 1925

Kännetecken

Den fullvuxna flugan är ca 12 mm lång med avlång kropp och litet huvud. Kroppsfärgen är svart med vackert gula teckningar på mellankroppen och tergiternas (bakkroppssegmentens) yttre bakkanter. Mundelarna och de slanka benen är gula förutom de förmörkade tarserna och yttre halvan av bakskenbenen. Den fullvuxna larven är karakteristisk genom sin storlek (ca 1,5 cm lång), utplattade form och mörkbruna färg. En asplåga med förekomst av arten uppvisar ofta många larver och tomma larvhudar som kan finnas kvar under barken många år efter att flugan har lämnat lågan.

Utbredning och status

Flugan kläcktes 1992 av Stig Lundberg från larver insamlade i Storhuvudets naturreservat (tidigare Kroklidens domänreservat) norr om Boden i Norrbotten. I början på 2000-talet hittade han även arten i Lustgårdens naturreservat i Piteå kommun, dels i reservatet N Rosfors 2001 och dels på ett hygge utanför reservatet S Rosfors 2002. Ytterligare en lokal upptäcktes sedan vid Bräntberget i östra Jämtland (2013). De i Sverige kända områden har inslag av grov asp. Trots att larverna är lätta att känna igen i fält och sökbilden är relativt entydig, har ingen ytterligare förekomst kunna påvisas under de senare årens inventeringar av vedlevande skogsinsekter. Sannolikt kan man därför inte räkna med att arten finns på annat än någon enstaka ytterligare lokal i landet. Karelsk barkfluga är även känd från Finland (Koli i norra Karelen, tidigare även i Åbo- och Helsingforsstrakten), ryska Karelen (bl. a. Kumbariza nationalpark) och har sitt huvudsakliga utbredningsområde österut i Ryssland.

Ekologi

Larven lever under blöt bark på liggande grova aspstammar (Huggert 1990). Larverna kan hittas såväl i tät skog som på hyggen (Lustgården), och torde behöva en viss solexponering av lågorna då många av fynden i Storhuvudet har gjorts i skogsgläntor eller på asplågor vid skogsbilväg. Kläckningar av larver tyder på att flugan är aktiv mycket tidigt på försommaren (Lundberg 1993), och kan utvecklas under flera år på en enda asplåga. Vid kläckning av larver har flugan uppvisat ett beteende där de ogärna flyger och mest kryper omkring på asp bark. Vuxna flugor har aldrig fångats eller observerats i vilt tillstånd i svensk skog. Detta antyder att arten av beteendemässiga skäl har begränsad spridningsförmåga.

Hot

De två kända lokalerna är reservat och riskerar inte att avverkas. Däremot minskar andelen gammal grov asp i dessa bestånd genom naturlig succession, vilket på sikt hotar förekomsterna om inte lämpliga bestånd i nära anslutning kan nå rätt ålder och beståndsstruktur. På eventuellt ytterligare lokaler för arten är slutavverkning det största hotet, vilket sannolikt drabbat flera äldre men oupptäckta förekomster. Uthuggning av gamla aspar och bortskaffande av kullfallna träd kan också utgöra hot.

Åtgärder

Bevara äldre aspbestånd och spara liggande träd. Gynna även aspen långsiktigt genom att spara asp vid avverkningar, hålla nere älgstammen på rimlig nivå och kanske även återge branden något av dess ursprungliga plats i skogsdynamiken.

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

Anonym. 2006. Lustgården. http://www.bd.lst.se/skydd_pitea/default.aspx?propID=10003376. Uppdaterad 2006-12-06.

Anonym. 2006. Storhuvudet. http://www.bd.lst.se/skydd_boden/default.aspx?propID=10002524. Uppdaterad 2006-12-06.

Huggert, L. 1990. Nya larvfynd av två hotade Solva-arter (Diptera, Solvidae). Ent. Tidskr. 111: 167–168.

Lundberg, S. 1993. Lövträdsflugan *Xylomya czezanovskii* (Diptera, Xylomyidae) påträffad i Norrbotten som ny för Sverige. Ent. Tidskr. 114: 173-174.

Rozkosny, R. 1973. The Stratiomyioidea (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. Fauna Ent. Scand. 1: 14–24.

Författare

Hugo Andersson 1993. Rev. Roger Pettersson & Stig Lundberg 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.